

היכל הוראה

פסקי דינים * תשובות * הוראות

מבי מדרשא "היכל הוראה" • מיסוד שר ההוראה מרן ה"קנה בשם" זי"ע בראשות בנו גאב"ד היכל הוראה הגאון הגדול רבי משה בראנדסדארפער שליט"א מגדולי פוסקי דורנו ובעל שו"ת היכל הוראה * יו"ל ע"י איגוד הרבנים תלמידי "היכל הוראה"

גליון נג * פרשת תזריע תשפ"ד

בינ כותלי ההיכל

העוברים את ביתם בתוך ימי הפסח למעט לעת (כ"ד שעות) אין להם להשתמש במים הראשונים של הברזים בשבוע זה שרבי 'היכל הוראה' בכל רחבי הארץ מקיימים את מה שאמרו חז"ל (פסחים דף ע"א וכן נפסק להלכה בשו"ע א"ח סי' תכט ס"א) שואלין ודורשין בהלכות הפסח קודם הפסח שלשים יום, והם מכינים ודורשים את דרשותיהם ואת ההלכות שצריכים להורות לציבור את המעשה אשר יעשו, העיר הרב הגאון רבי שמעון עוזר בראנדסדארפער שליט"א דומ"צ היכל הוראה (בנו של מורינו הרב שליט"א):

בהיות ובזמנינו אלה הדבר מצוי מאד שהזוגות הצעירים עורכים את ה'סדר' אצל הוריהם בעיר אחרת ויש גם הרבה הורים שעורכים את הסדר אצל ילדיהם בעיר אחרת וכן יש כאלו שנוסעים לשבת חול המועד ונמצא שאינם מצויים בביתם מעת לעת (כ"ד שעות) - אלו שאין מכינים מים לפני פסח שלא להשתמש במים הראשונים שיוצאים מהברז לבישול ושתייה: מחמת שהמים הללו (ראה בתמונות למטה) היו כבושים מעת לעת בתוך הברז שדינו ככלי חמץ והדין הוא שהמים שנכבשו בכלי חמץ אפילו אינו בו יומו אסור עכ"פ לבישול ושתייה עיין משנה ברורה סימן תמב סק"א ובמג"א סימן ת"נ סק"י"ב וצריכים לפתוח הברז ולהניח לקילוח הראשון שיצא ורק אחר כך להשתמש במים לשתייה ובישול.

ואף שיש נוהגים לשפוך מים רותחים על הברזים לפני הפסח מכל מקום כיון שקשה להגיעם כדת וכדין בלא אבן מלובנת דהיינו שגייע קילוח הראשון של המים הרותחים בכל פינה ופינה בעודו יבש אחתי יש לחוש לחמץ הבלוע בזה וזה אחד מהטעמים שהרבה נהגו שגם אחר ההגעה אין משתמשים בפסח במים החמים מהברז של המטבח כלל רק במים הקרים עיין שיעורי קנה בשם על הלכות פסח פ"ד סכ"ג ובהערה שם - והטעם שאמרינן דדין הברז הוא כדין כלי חמץ הוא מאחר שלא ימלט שבמשך השנה לא יפול עליו איה חתיכת חמץ כגון אטריה רותחת בשעה שהוא רותח ממים הרותחים היוצאים ממנו ובלע לתוכו אי נמי כשרוצה להדיח האטריה לאחר הבישול או רוצה להוסיף להם מים מהברז לאחר שהורידם מן האש נבלע זיעת החמץ בברז והוא דבר המצוי מאוד במשך ימות השנה)

ואף שבלילת החמץ שבברז כבר נפגמה כיון שאינו בו יומו מכל מקום הא נקטינן להלכה כדעת הרמ"א (א"ח סי' תמו ס"ג) דבפסח אפילו כשהוא משהו ואפילו שהוא נותן טעם לפגם יחד אסור.

וכן לפי זה לפני שפותחים הברז לשימוש הראשון יש להסיר הברז שנהגו להלביש על פיית הברז מאחר שהמים שהחמיצו בכבישתן יספגו בתוך הברז ויאסרו את המים העוברים דרכם אחר כך.

והנה לרבנים ששמעו את ההערה הנ"ל היה זה נראה בעיניהם כדבר חידוש ותימה כי מעולם לא שמענו מי שהעיר בזה ובאו לקדם מורינו הרב שליט"א לדון בזה ואחר ששמע את הדברים התבונן ואמר הדעה זו היא הערה חשובה ונחוצה ונכונים הדברים וע"כ כתב והורה להרבנים שליט"א כשהם דורשים בהלכות הפסח יעוררו את העם על ענין זה כדי שלא יכשלו בחשש איסור חמץ וזה מה שכתב מורינו הרב שליט"א וז"ל:

יום א כ"ח אדר ב' תשפ"ד לפ"ק

לכבוד רבני היכל הוראה שליט"א בארה"ק ובתפוצות הדורשים בענייני הלכות חג הפסח יש לעורר בשיעורים ע"ד האברכים הנוסעים מביתם בתוך ימי הפסח לכ"ד שעות, שלא ישתמשו לשתייה ולבישול במים הראשונים של הברזים משום כבוש בכלי חמץ כמו שהעיר בני הרה"ר ר' שמעון עוזר שליט"א, ונזכה לאכול מן הזבחים ומן הפסחים

הכותב וחותם

משה בראנדסדארפער

הוסיף מורינו הרב שליט"א שמה שאמרו שמועלם לא שמענו להעיר דבר זה אפשר כי בשנים שעברו לא היה הדבר מצוי כל כך שילכו מהכא להתם מעיר לעיר ליום שלם

ג' דוגמאות המקום ברוז שם נשארים מים פגמים ונעשה כבוש אחרי מעת לעת"

פסקי דינים מתוך שאלות ותשובות שעלו על שולחן ההיכל לפני מורינו הרב שליט"א

אם עבר זמן קידוש לבנה מה יעשה

מי שנאנס ולא אמר ברכת הלבנה עד אחר שעבר זמן קידוש הלבנה, דהיינו שבלי לט"ז לחודש עדיין לא קידש הלבנה. הרי שמעיקר הדין אינו יכול לברך שהרי כבר עבר הזמן, על כן טוב יעשה שילמד הסוגיא בסנהדרין (מב ע"א) או שיקרא בדרי הטור (בארי ריש סימן תכ"ו), ויאמר המאמר הוראה לבנה בחידושה ויאמר ברוך אתה ה' וכו' בהזכרת שם ומלכות בדרך לימודו ויגמור כל הברכה.

בעלי תשובה שרוצים למכור חמץ עבור הוריהם החילונים שאוכלים חמץ בפסח רח"ל, אם מועילה המכירה

בעלי תשובה שרוצים לזכות את הוריהם [משני הצדדים], ולמכור את חמצם לגוי לאחר מינוי שליחות, וההורים בביתם אוכלים מן החמץ שבביתם רח"ל בתוך ימי הפסח, הרי שיש לדון בזה ממכה צדדים אם מועילה המכירה עבור ההורים או לא?

אם ההורים ממנים אותו שליח, שפיר מהני בזה שליחותו. אבל אם בתוך ימי חג הפסח אוכלים ההורים מן החמץ שבביתם, הרי שנתגלה למפרע שהמכירה לא היתה מכירה. אך זה פשוט שאם ממנים שליח את בנם או זוגתם למכור את חמצם ואינם אוכלים חמץ בפסח מועילה המכירה, ולא אמרינן מעיקרא שאינם בחזקת כשרות ושתמשו בחמץ בפסח, אלא בודאי מועילה המכירה.

השימוש באבקת 'מניטול' לחולי פרקינסון לקחת אותם בפסח

חולה הסובל ל"ע ממחלת הפרקינסון, ולאחרונה התחילה להשתמש בחומר אבקתי מניטול manitol [שהוא תחליף סוכר המגיע בצורת אבקה לבנה], שבמחקר שעשו לפני כמה שנים התברר שחומר זה מסייע מאוד לחולי פרקינסון, הרי שיש בזה שני חלקים:

- א. מכיון שהיא לוקחת את המניטול שמשווק כאן בארץ שמיצור מתירס, ע"כ בודאי שאין ספק שמותר לה להשתמש בזה גם בפסח. אולם על הצד שיש חשש רחוק שמא המניטול שהיא לוקחת עשוי מחיטה, לכן תתן את המניטול בתוך קפסולה או שתעטוף את המניטול בנייר דק, ותצרך דבר מר וכך יבלענה.
- ב. אך כל זאת באופן שהמוניטול בחזקת עשוי מתירס אלא שיש חשש רחוק שמא עשוי מחיטה, אבל באופן שברור שהמוניטול עשוי מחיטה, אזי בודאי שאין להתיר אלא אם נחשב לחולה שיש בו סכנה או דהוי כתרעובת חמץ. ובכל אופן יש לעשות שאלת חכם.

1. בנימוק הדברים כתב מורינו הרב שליט"א בתשובה בשו"ת היכל הוראה (ח"ה הוראה כו), כי הנה נחלקו הפוסקים בלי לט"ז אם יכול לקרות בשם ומלכות, דהמטה אפרים (סי' תקפ"א סי' ע"ג) כתב, דמקדש בלא שם ומלכות. ובהערה אלף המגן (שם) הביא מספרי הפוסקים דגם בלי לט"ז יכולים לקדש בשם ומלכות ועכ"פ ספק ברכות להקל, וכתב שם שמהנהג העולם לקרא סוגיית הגמרא בסנהדרין. ומה שכתב המטה אפרים שכן נהגו, הוא ע"ד מה שכתב בספר דרך פקודין (סוף מצוה ד. דמ"א ע"א) בשם הרה"ק החוזה מלובלין זי"ע, עיי"ש. ומעתה יש להתבונן עד מתי מועילה העצה שיוכל ללמוד הגמרא ויאמר הגמרא בהזכרת שם ומלכות, ונראה דעדין יום כ"א בחודש יש מקום לעשות העצה, כי עד זמן זה עדיין ניכר מילואה של הלבנה, דהנה מצוינו בשו"ת חתם סופר (א"ח ח"א סי' ק"ב) בזמן מגפת החולירע שלא נראתה הלבנה עד ליל ט"ז, וחזינו מדבריו דמעיקר הדין הוה אמניא לומר דעד סוף החודש יהיה אפשר לברך על הלבנה, [גם ללא העצה של אמירת הברכה בדרך לימוד הלמוד] אלא שמפני מיעוט הלבנה לא אמרינן, ומעתה יש לומר דעד יום כ"א שעדיין אין מיעוט הלבנה ניכר כמו שמצינו ברמ"א (אבה"ע סי' סד סעי' ג), שנהגו שלא לישא נשים אלא בתחלת החודש בעוד שהלבנה במילואה, ומכל מקום מובא בספרים דעד יום כ"א בחודש עבדינן והטעם נראה כמ"ש דעד יום זה אין מיעוט הלבנה ניכר. ועל כן נראה דעד יום כ"א יכול לקרוא בגמרא להזכיר הברכה אפילו בשם ומלכות דאכתי הוה שעת הדחק.

2. כמו שצידד בזה מורינו הרב שליט"א בשו"ת היכל הוראה (ח"ה הוראה כט), שבשליחות גופא יש לדון איך זה מועיל, שהרי דינם כמומרין ועשאוים כגויים לכל דבריהם, וגוי לאו בר שליחות הוא, גם יש לדון באופן שהאשה ממנה את בנה או חתנה למכור עבורה את החמץ, ללא ידיעת בעלה או ללא הסכמתו. וגם אם נאמר שהתמלאו כל תנאי השליחות, הרי בשעה שאוכל החמץ בימי הפסח רח"ל, הוא מגלה דעתו שכל המכירה היתה חוכא ואטלולא, וא"כ לא הועילו חכמים בתקנתם.

3. כמש"כ מרן החת"ס בשו"ת (ח"ב סי' קל"ד) דהמומר ישראל גמור הוא לענין קנינים, ושפיר מצי למנות שליח. וכן הוכיח בספר אבן העזר (א"ח סי' קפ"ט ס"א) הביאו בפתחי תשובה (סי' קצ"ד בק"א), דמומר עושה שליח ונעשה שליח כישראל גמור, ואף אי נימא דמילי דלא מימסרין לשליח עכ"פ מהני מדין זבין, וכ"ש בכהאי גוונא שהמוכר גילה דעתו שמעוניין במכירה זו, ועל כן שפיר יש לומר דאף דמדון שליחות לא מהני ההרשאה, מכל מקום מדין זכיה שפיר מהני.

וכן לענין אשה שמומנה שליח למכור את חמצה ללא ידיעת בעלה או ללא הסכמתו, שפיר הועילה המכירה. דאף אי נימא שאינו שלה, מכל מקום זכות אמורה הוא לבעל שמצילה את לטמונו, ואם מגלה דעתו שאינו מסכים למכירה, נראה שגם כן צריכה למכור החמץ, כי כיון שפסח, אלא שמי יכולה למכור לחו"ל ונשאת ונתנת בתוך ביתה אוי פשוט שחל המכירה, ואם נאמר שלא חל המכירה הדרי מה שקנתה אשה קנה בעלה, לגבי זה גם לא עוברת על איסור חמץ שהרי אינו שליח, לכן בכל אופן צריכה למכור את החמץ.

4. נחלקו בזה הפוסקים (עיין שדי חמד מערכת חמץ ומצה סי' ט בראשו ובסופו), ולדינא יש לצדד כמו שפסק הגאון משה (א"ח ח"א סי' קמ"ט) שאף אם משתמש בחמץ בתוך ימי הפסח לא נתבטלה המכירה למפרע, אבל הרבה פוסקים יצאו חוצץ נגד דבריו, ולדעתם בזה משתמש בחמץ, אלא למפרע שהמכירה לא היתה מכירה.

5. השואלת הוסיפה ואמרה עוד (מבואר בח"ה הוראה לו) שהחומר עזר לה מאד והקיל לה את מאכאביה, ובעיקר מסייע למנוע התדרדרות המחלה ואכן חוליים שהפסיקו לזמן קצר את נטילת המניטול התדרדר מצבם, ולקח להם זמן עד שחזרו לתפקד כמו קודם שהפסיקו. החומר נלקח בצורת אבקה, ולדבריה החומר שמשווק כאן בארץ ישראל עשוי מתירס, אך בחו"ל ישנם חברות שמשווקים מניטול העשוי מחיטה, והשאלה הנשאלת היא אם מותר לה לקחת המניטול בימי חג הפסח או לא.

6. כי אף אם נחשיב את התירס לקטניות, מצוינו כמה וכמה פוסקים שלא נאסר הקטניות אלא כשעושים ממנו תבשיל שאז אתי לאחלופי, אבל בדרך אחרת לא נכללו בגזירת קטניות, וכמו שהתיר בשו"ת חת"ס (א"ח ח"א סי' קכ"א) בעת שהיה רעב בעולם ושעת הדחק, לעשות ריקקי מצות מקמה תירס כדי שיהיה להאכיל את העוללים המבקשים להם. מעתה חולי פרקינסון אף אם לא נחשב כחולה שיש בו סכנה, מ"מ הוי כשעת הדחק ומותר בלקחת האבקה אף שעשוי מקטניות, וכן פסק המש"ב (סי' תנ"ג סק"ו) שלחולה שאין בו סכנה מותר לבשל קטניות עם צריך לזה.

מילי דהוראה

עתה בימי ערבי פסחים שהרבה מבני ישראל עם קדושים נוהגים לקנות כלים חדשים לימות הפסח, יש הרבה כלים שצריכים טבילה כשרה כדת וכדין, והנה בבואם לטבול הכלים הם עלולים לטבול כליהם במקוה שאף שהיא כשרה למהדרין מכל מקום אם אין שמים לב אפשר שהטבילה לא תעלה לה, ולמה? הנה מקוואות הכלים יש בהם יותר משיעור מקוה ואחר שיש בהם ארבעים סאה של מי גשמים ממלאים אותם במים שאובים בהמשכה עד קרוב לשפתם ועתה בימים אלו של ערב הפסח יש הרבה שבאים לטבול כליהם, ובדרך הטבע כל כלי שמטבילים

אין לטבול כלים בבורות הטבילה אם הבור מלא על גדותיו

ממעט משיעור המים שבמקוה, כך שבמשך השעות יורדים פני המים ומי שרוצה לטבול כלים צריך להתכופף בשביל להגיע למי המקוה, הבלנים שרוצים להקל על הציבור, ממלאים שוב את בור המקוה במים שאובים בהמשכה, אלא שדא עקא שכאשר ממלאים את המקוה יותר מדאי עד שפתו, וכשיבא אדם להטביל כליו באותה שעה שהוא מכניס את ידו יחד עם הכלי, המים שבשפת הבור נעים ונדים וגולשים החוצה, ובאופן זה נפסלו מי המקוה באותה שעה אחר שהם נחשבים לזוחלין עיין פתחי תשובה (י"ד סי' רא אות א) על כן עורר מורינו הרב שליט"א לרבנים המפקחים על המקוואות שעתה בימים אלו שמצוי מאד שהבלנים ממלאים את בורות טבילת

הלכה והוראה בישראל

מתוך תשובה להלכה ממורינו הרב שליט"א בענין נשיאת כפים בנוף הגליל ובערי הגליל בימי החול ובראשי חודשים

עתיק ועכשיו יש ללכת אחר המנהג ואסור לשנות] ושמעתי מידיי מרבני היכל הוראה הרה"ג ישראל יוסף הכהן פרידמן שליט"א שמיסדי הישוב תפרח שבאו מארצות הגולה ויסדו ישוב חדש בדרום ארץ ישראל כמה שנים היו נושאים כפים רק במוספים עד שבא הרה"צ אלעזר ברידול זצוק"ל שהיה נוהג לבוא למקום מושבותיהם של אחינו בני ישראל ולחזקם בידישקייט וכשהגיע לתפוח וראה שאין נושאים כפים אלא במוספים דיבר עם הכהנים שדרו שם שישאו כפים בכל יום כמנהג ארץ ישראל, וזה דבר פשוט שאין דינם שונה משאר המקומות החדשים שבארץ ישראל [חוץ מהגליל שהיה שם מנהג אחר]

לענין בני ארץ ישראל שנמצאים בחוץ לארץ במנין משלהם שיכולים הכהנים לישא כפיהם, ובאמת דמשום דמיון זה אפשר שכל מקום שבו יתקבצו מנין מבני ערי ארץ ישראל יוכלו לעלות לנשיאות כפים בכל יום, ואולי דיש לחלק בין מנין שאינו תדיר שאינו נמשך אחרי מנהג המקום לבין מנין שמתיישב בערים שיש בהם מנהג דאז נמשכים אחר המנהג, ולענינו בני נוף הגליל צריכים להיות נגזרים אחר מנהג הגליל ולישא כפים רק בשבתות ויו"ט

בס"ד יום רביעי ז' שבט תשפ"ד
בבי מדרשא היכל הוראה ירושת"ו
אודות מה שנשאלתי מאנ"ש תושבי הר יונה - נוף הגליל אשר בגליל שרובם ככולם הם מאנשי ירושלים ונסתפקו הכהנים אם יכולים לשאת כפים בכל יום שבימי החול דכידוע מנהג אנשי גליל הוא לישא כפים רק במוספים (שבת, יו"ט) ולא בימי החול, ועתה הם קהילות נפרדות וחדשות באיזור נפרד משאר העיר, ואחר שבמקומם כירושלים ובית שמש וכדו' היו נושאים כפיהם בכל יום אולי יש להם להמשיך במנהגם ולישא כפים בכל יום.

והוריתי להם שלא ישנו מנהג אנשי הגליל וישאו כפיהם רק במוספים ולא בימי החול כי כן קבלו עליהם ועל זרעם החל מתלמידי בעש"ט הקדוש שעלו לארץ הקודש ונתיישבו בצפת ובטבריה לישא כפים במוספים בלבד ונמשך זה המנהג עד עתה, וכבר היה נדון בזה בעיה"ק טבריה כאשר נתחדש שם היישוב החרדי לפני כמה עשרות שנים ואז קיימו וקבלו עליהם לנהוג כמנהג אנשי טבריה ולא לשנות ממנהגם וכן שמו מודעה בקרית שמואל הסמוך לטבריה (התלויה בבית הכנסת עד היום) בשם רבני טבריה שאין דין קרית שמואל שונה מכל הגליל, ודין טבריה החדשה וכן דין נוף הגליל אחד הוא.

ועיין בדברי מרן המנחת יצחק [ח"ח סי' א] שנשאל מאנשי חיפה אם לשנות מנהגם ושם הוא מביא את סדר השתלשלות המנהג

ידוע שנדולי ישראל כהנים בהיותם באתרא קדישא מירון הם נשאו כפים בכל יום באמרום מירון בודאי היא נמצאת בארץ הגליל ולמה לא תהיה נגזרת אחר מנהג הגליל שנושאים כפים רק במוספים של שבת ויו"ט, שוב ראיתי בספר פסקי תשובות (סי' קכח אות צא) שכתב שבקבר הרשב"י ששם המנהג נפוץ אצל הרבה כהנים הבאים מירושלים ושאר ערי הארץ לעלות לדוכן אף בימות החול ובהערה 441 כתב שם דבפרט אם יש להם מנין משלהם שיכולים לישא כפים, ודימה זה בשם מרן הגרי"י קנייבסקי זצוק"ל

(מתוך תשובת כתי" של מורינו הרב שליט"א)

הפקוח: "אגודתו" 053-33105646

היכל הוראה

מסוד נאמן ישראל של הוראה מרן רבי יצחק הכהן שניאורסון זצ"ל
בראשות בני הגאון הגדול מרן רבי משה בראנדסדארפער שליט"א אב"ד היכל הוראה
רחוב זוננפלד 3 ירושלים ת"י | טל' 02-5832343 | דוא"ל 5322775@gmail.com | ק"פ 580639599

"מכירת חמץ"

ע"י מורינו הגאב"ד שליט"א

במרכז "היכל הוראה"

רח' זוננפלד 3 ירושלים

שטר הרשאה למכירה י"ג ניסן (כמוכא במשכ"ס תל"ז סי' ל"ב)

שטר הרשאה למכירה י"ד ניסן (כמסגרת ירושלים)

(אפשרות לשטר הרשאה כללי ופרטי)

מור"ח ניסן משעה 10 בבוקר עד 10 בערב רצוף
ובליל בדיקת חמץ עד שעה 1 בלילה
וכן יהיה מועה לשאלות הלכתיות בשעות אלו בהיכל

וכמו"כ אצל בנו
הרב הגאון רבי שמעון עוזר בראנדסדארפער שליט"א
רומ"ץ היכל הוראה

בביתו רחוב רבינו גרשום 5 ירושלים
בניסה א' קומה 2 טל' 02-5832343 פל' 0527155774

בכרכת חג פסח כשר ושמח
הנהלת ההיכל

שמעו ותחי נפשכם

השיעורים בהלכות פסח שנמסרו בהיכל הוראה ע"י הרב הגאון

רבי שמעון עוזר (בן מורינו) **בראנדסדארפער שליט"א** - דומ"ץ היכל הוראה
הוקלטו במערכת קול הלשון וניתן לשמוע במספר טלפון 03-6171111-63 בניסה למערכת להקיש *7 ואח"כ 0307

זמני קבלת קהל במרכז "היכל הוראה" ביחשלים רח' זוננפלד 3 טל' 02-5322775

מוצש"ק ומוצאי
י"ט מחצית שעה
אחרי זמן ר"ת למשך שעה

שבת ויו"ט משעה קודם השקיעה עד השקיעה

ערש"ק וערב
י"ט לפנה"צ
11:00 עד 1:00

א-ה מהשעה
10:00 לפנה"צ
עד 9:00 בערב רצוף

ע"פ תקנת רבינו מרן ה"קנה בשם" ז"ע שאלות דחופות או שאינה סובלת דחוי, בכל עת וזמן בימים ובלילות.

בית מורינו הגאב"ד שליט"א
מעל בנין היכל הוראה
טל' 02-5370033 פל' 053-3111159

בית בני הדומ"ץ
הרה"ג שמעון עוזר בראנדסדארפער שליט"א כמה דקות מההיכל
רחוב רבינו גרשום 5 [בניסה א' קומה 2] י-ם פל' 0527155774

יחשלים בית שמש

יחפה ביתר

קרית ספר בני ברק

כרמיאל טל סטון

כרמיאל אשדוד

טבריה צפת

טבריה אור הגנוז

טבריה תעננה

איגוד הרבנים

תלמידי היכל הוראה

בארה"ק העונים לשואלים דבר ה' זו הלכה